

פרשת השבוע על פי ה"שם משמאל"

פרשת בהעלותך

שנת תר"ע

כ"ג ניסן תר"ע

וירד ה' בעמוד ענן. ברש"י יצא יחידי שלא כמדת מלך בוד כשיוצא למלחמה יוצא באוכלוסין וכשיוצא לשלום יוצא במועטים ומדת הקב"ה יוצא למלחמה יחידי וכו' ויוצא לשלום באוכלוסין וכו'. ואינו מובן מה רבותא היא זו, ומי לא ידע שהקב"ה אינו נצרך לסיוע מזולתו. ועוד שהכא הוא לגבי אהרן ומרים להודיעם סרחונם ולהעניש את מרים בצרעת, איך ה' הו"א שיצטרך לאוכלוסין. ונראה לפרש, דענין האוכלוסין הוא להיות לאמצעי להוציא הגזירה לפועל, והיינו שמלך בוד יוצא למלחמה צריך לאוכלוסין להוציא לפועל רצון לבו, כאשר המלחמה היא באכזריות חמה, ואיננה כבוד המלך, אלא הוא רק מצוה ואוכלוסיו הם מוציאים את האכזריות לפועל, ולשלום אינו נצרך לאמצעים שבעצמו מוציא לפועל מה שרוצה. אבל מדת הקב"ה אינה כן שאין שטף בדינו ואפי' העונשין הם רק תיקונים וברחמים כמ"ש (איוב א') ה' נתן וה' לקח ואמרו ז"ל (ויק"ר פ' כ"ד) שהוכיר שם של רחמים שכשנתן ברחמים נתן כן נמי כשלקח ברחמים לקח, וע"כ איננו נצרך לאמצעים ויוצא למלחמה יחידי, אבל לשלום שהוא הקירוב והחיבור א"א לשום נברא לקבל אלא ע"י אמצעים רבים:

10

20

שבת אותיות בשת. הענין שצריך האדם להתבייש מקדושת שבת ולסלק את החומרות מעליו, כי איך יוכל לגשת אל השבת והוא משוקע בחומרות, ואין לבוא אל שער המלך בלבוש שק. וזהו שלשה ימים לפני השבת, היינו להכין א"ע לקדושת השבת, וגי' ימים לאחר השבת, היינו לראות להשאר בקדושת השבת ולהתבייש ליכנס לחומרות מאחר שהי' לו אור גדול כזה. וזהו שבעה קני המנורה שג' קנים מזה וג' מזה נוטים אל הנר האמצעי שרמוזו לשבת. והנה שבת מיני' שיתא יומין מתברכין. וידועין דברי הרה"ק ר"מ מפרימישלאן ז"ל בפירושו הכתוב שנאמר באדוניו (מלכים א' א') ולא עצבו אביו מימיו לאמר מדוע ככה עשית, היינו שהוא בעצמו לא העציב א"ע לאמור לנפשו כי מעשים כאלו אינם נאותין לבן דוד המע"ה, וע"כ אבדה ממנו המלוכה. ודפח"ח. וכ"כ אף אנו נאמר בש"ק שלעומת שהוא בוש מקדושת שבת ומחשב בנפשו שמעשים לא טובים כאלו אינם נאותים לפני מפני שהנני מקבל שבת, ובאיזה פנים אבוא לקבל שבת הבאה, אז הוא מקבל בכל שבוע מקדושת שבת ומתברך ממנה, אבל אם ח"ו אינו עושה כן, שוב אינו מתברך כנ"ל באדוניו:

1

10

20

2. י"ך ה"א צ"ג א"י צ"ו ק"ל צ"ג א"י צ"ג א"י

4. א. א. א.

לעסוק במעשה המצוות בפועל בא"י. כי שם הוא עיקר המצוות כמ"ש הרמב"ן (בראשית כ"ו ה') שהמצוות הן משפט אלקי הארץ, ומן העשי' לבוא להשגות ומגו נגלאה לבוא לפנימאה, והם חשבו לעשות להיפוך, וע"כ לא התאפקו עד ביאתן לארץ כי הם חשבו זה מוקדם, וכן יש לפרש הא דהיו מבקשים עלייה לפרוש מאחרי המקום, היינו שהיו רוצים לפרוש מהעשי' שהיתה נראית בעיניהם כבודי' אחרונים והיו מתאווים להשגות בבחי' פנים, וזה שדייק רש"י בתיבת "מאחרי" המקום, ואכילת בשר היתה פועל דמיוני לענין זה. ובהו יש לומר הטעם שאכלו אשר ההתראה, שהוא כענין הנאמר בנדב ואביהוא בקרבתם לפני ה' וימותו, היינו שהרגישו ניתוק נפשם מעל גוייתם ומ"מ מחמת נועם מתיקות עריבות הדיבוק לא עצרו כח להתאפק ולהפסיק מהדיבוק, כמו שפירש באור החיים, כן נמי הי' הענין בכאן שלא עצרו כח להתאפק כי הוא סוד שכר עוה"ב כנ"ל בדברי האר"י ז"ל וזה נקרא נועם כידוע:

והנה ענין זה נוהג בכל איש להיות נוהג שיהיו מעשי' מרובים מה גם שלא יתגשם, וכן יתמיד בלימוד ובעיון הלכה ומגו נגלאה לבוא לפנימאה, ולא להפוך הסדר, כי אם על פי רופא נפשות בקי וחכם, כמו שברפואה גשמית לפעמים צריכין ליתן לחולה דבר המזיק לבריא כן הדבר הזה, וכמו שאין סומכין בזה, אלא על רופא מובהק כן בחולי נפשות. ודי בזה אזהרה למביין:

המתאווים בסוד שכר עוה"ב ונקרא קברות התאוה, עכ"ל. אך גם זה צריך להבין מה ענין זה לכאן, ויותר הי' צודק הענין בהקמת המשכן לא בנסיעתן לא"י בדרך, ודור דעה כל מה שעשו בודאי בדעת עשו דבר בעתו, ובודאי היתה כוונה פנימית בזה:

ונראה דהנה ידוע שבא"י העבודה בעובדא, ותחת אשר עד כה ישבו במדבר ברומם של עולם אוכלין מן ושותין מבאר של מרים המסוגלת להשגות, כדאיתא שהאר"י השקה להרח"ו כוס מים מבאר של מרים להכנינו לקבל ממנו הסודות, ילכו עתה לא"י לעסוק בדברים גשמיים בחרישה זריעה וכדומ', ובאלו המעשים לקיים את המצוות התלויות בהן, והיו מתיראים שלא יתגשמו, היתה עצתם לבוא מקודם להשגות גבוהות כנ"ל, כדי שזה יחזיק בידם שלא יתגשמו בעסקם בדברים גשמיים. וכעין שפירש הוזה"ק (ח"א פ"א:) בפסוק ויהי כאשר הקריב לבוא מצרימה הנאמר באברהם דאקריב גרמי' לקב"ה כדקא יאות לבוא מצרימה לאשגחא באינון דרגין ולאחרחא מנייהו ולאחרחא מעובדי מצרים. והיינו כמשל היורד לבור חשוך ועמוק מאד הוא נקשר מקודם בתבל חזק לבל יאבד בבור ההוא, וכדוגמא זו חשבו נמי לעשות ע"י ההשגות הגדולות, והוא ענין נאות לאנשים כמותם:

אך הי' חטא בזה, והוא כענין אמרם ז"ל (סופ"ג דאבות) כל שחכמתו מרובה 30 ממעשיו וכו', כי אין לבוא לשערי השגה כי אם לפי מסת המעשים, ואדרבה צריכין מקודם

בענין שהתאוו תאוה לאמור מי יאכילנו בשר, כבר אמרנו שבפשיטות הדברים תמוהים מאד, שהרי חשבו ליכנס תיכף לא"י כמו שפירש"י שחשבו בתוך שלשה ימים ליכנס לארץ ושם בודאי לא יחסר להם מן השלל צאן ובקר הרבה מאד, ולא יכלו להתאפק באכילת הבשר שלשה ימים, אתמהא. ואפי' תאמר שהיו מבקשים עלילה כמ"ש רש"י, מ"מ מה יענו. למשה אם ישאל להם קושיא זו. גם הא דמבקשים עלילה הוא פלא גדול שאין כמותו, היתכן שלאחר שהשיגו כל משאלותם במשכן וכליו ודגלים שהיו להוטיין אחריהם מאד כמבואר במדרשות, ובעוד שלשת ימים יכנסו לארץ צבי היא לכל הארצות, יסתלקו מכל אלה ויבקשו עלילה היאך לפרוש מאחר המקום, וילכו לנוע במדבר אל נחש שרף ועקרב ולמות ברעב ובצמא, כי בודאי לא ירד המן ולא יעלה הבאר לפורשים מאחרי המקום, ועוד למה אכלו מן הבשר אחר שהתרה בהם עוגש מיתה כפירש"י בפסוק עד אשר יצא מאפכם והי' לכם לנרא.

והמקראות נראין בעליל כדברי ברית מנוחה שרצו בהשגות גבוהות מאד ממדרגתם, והובא בלקוטי התורה מהאר"י ז"ל (פ' עקב) כי על כתר חכמה ובינה נאמר במופלא ממך אל תדרוש, והפסוק ובתבערה ובמסה ובקברות התאוה רומז לשלשה אלה שכל מי שיקרב אליהם בכתר נאמר ובתבערה, בחכמה נאמר ובמסה כי שם רצו לנסות את ה' היש ה' 30 בקרבנו אם אין וחכמה נקרא יש, ונגד בינה ובקברות התאוה כי שם קברו את העם

3

10

20

30

